

Planinarstvo

Što je planinarstvo?

Kretanje u planinama

Planinarenje = kretanje

snagom vlastitih nogu po
planinama radi osobnog užitka

Postoje i druge vještine
kretanja po planinama:

- pješačenje
- penjanje
- planinarsko skijanje

Planinar je osoba koja se kreće
po planinama snagom vlastitih
nogu radi osobnog užitka

Planinarstvo

- **organizirana djelatnost** ljudi koji se kreću po planinama radi osobnog užitka

Je li planinarstvo sport?

■ Je li planinarstvo sport?

Odgovor na pitanje je li planinarstvo sport **ovisi** o tome što se podrazumijeva pod pojmom sport

- **Definicija:** Sport je oblik kulture zasnovan na tjelesnoj aktivnosti kojoj je cilj pospješiti zdravlje – obuhvaća planinarstvo
- Međunarodna klasifikacija sporta **SportAccord** – obuhvaća planinarstvo
- Pravni okvir za planinarsko djelovanje u našoj zemlji: **Zakon o sportu** – sve planinarske udruge registriraju se kao sportske udruge
- U organizacijskom smislu **planinarstvo je sport**

Planinarstvo je sport

- **Nije natjecateljski, nego rekreativni** – nadmetanje i dokazivanje snage i spretnosti suprotno je zdravom poimanju planinarstva

~~brže, više, jače~~

- **Sportska obilježja:** ima učinak na zdravlje, traži tjelesnu spremnost, izdržljivost, samodisciplinu, timski rad, ovladavanje posebnim vještinama...

■ Je li planinarstvo oblik kulture?

■ Je li planinarstvo oblik kulture?

Sport u širem smislu, pa tako i **planinarstvo – jest oblik kulture = tjelesna i zdravstvena (fizička) kultura.**

Kulturna komponenta

u planinarstvu je posebno izražena!

Planinari:

- istražuju i otkrivaju zanimljivosti planinskih područja
- prenose iskustva putem predavanja, izložbi, knjiga, stručnih članaka u novinama i časopisima.
- stoljetnim istraživanjem planinske prirode dali su zapažen doprinos kulturi i znanosti (botanika, geografija itd.)

■ Je li planinarstvo oblik turizma?

■ Je li planinarstvo oblik turizma?

Turizmom se smatra svako putovanje kojemu nije cilj obavljanje neke gospodarske djelatnosti

Planinarstvo:

- obuhvaća putovanja bez materijalnog cilja
- mnoga planinarska putovanja imaju turistička obilježja

Planinarstvo **uvjetno možemo smatrati oblikom turizma**

Planinarstvo i turizam

Razlike planinarstva i klasičnih oblika turizma

- planinari se u planinama **ne osjećaju kao turisti** jer se kreću izvan uobičajenih turističkih ruta
- planinarenje **iziskuje znanje i vještinu**, a s vremenom i iskustvom donosi **potrebu za novom edukacijom**

Zašto planinarimo?

Zašto planinarimo?

Glavni motiv:

- **užitak**

Koristi od bavljenja planinarstvom:

- zdravstvene koristi
- socijalne koristi
- nema materijalne koristi

Planinarstvo u svijetu

Planinarstvo u svijetu

- Planinarske udruge postoje u svim dijelovima svijeta, najviše u visoko razvijenim zemljama i zemljama s atraktivnim planinama
- Najveći broj članova – velike alpske zemlje: Švicarska, Austrija, Njemačka, Italija, Francuska (3 milijuna)

■ Međunarodna planinarska asocijacija

International climbing and mountaineering
federation / Union Internationale des
associations d'alpinisme – **UIAA**

- sjedište: Bern, Švicarska
- članica Globalne asocijacije
međunarodnih sportskih
asocijacija (GAISF) i
Međunarodnog olimpijskog
odbora (IOC)
- bavi se standardizacijom opreme,
stručnih tehnika i edukacije

■ Europske i regionalne asocijacije

- **EUMA** – Europski planinarski savez
- **ERA** – Europski pješački savez
- **BMU** – Balkanska planinarska unija

Planinarstvo u Hrvatskoj

Planinarstvo u Hrvatskoj

- sportska djelatnost organizirana putem **planinarskih udruga**
- planinarske udruge = dragovoljne organizacije planinara, ljubitelja planina i planinske prirode te prirodnih i povijesnih znamenitosti u planinama

Planinarske udruge

- **Osnovne planinarske udruge** – planinarska društva i klubovi, alpinistički klubovi, speleološki klubovi i sl. U nekim udrugama članstvo djeluje u sekcijama i odsjecima.

- **Županijski i gradski planinarski savezi** – zadaća im je usklađivanje rada u području zajedničkog djelovanja

- **Stanice planinarskih vodiča** – zadaća im je usklađivanje djelovanja planinarskih vodiča
- **Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS)** – zadaća joj je pružanje pomoći unesrećenima na nepristupačnim terenima
- **Pridružene članice**

Članstvo planinarske udruge

Članom planinarske udruge postaje se dobrovoljnim pristupom i uplatom godišnje članarine u planinarskom društvu ili klubu udruženom u HPS

- **Članarina vrijedi za tekuću godinu** – od 1. siječnja do 31. prosinca
- U Hrvatskoj danas djeluje oko **40.000** planinara u više od **290** osnovnih planinarskih udruga

Članska iskaznica

- članstvo u planinarskoj udruzi dokazuje se **članskom iskaznicom HPS-a** s članskom markicom za tekuću godinu
- svaka udruga vodi popis svojih članova i naručuje članske iskaznice i markice prema svojim potrebama
- prema Pravilniku o članskoj iskaznici i članskim markicama HPS-a

Kategorije članstva

- **djeca i mladež** do završetka redovnog školovanja – zelene članske markice
- **umirovljenici** – crvene članske markice
- **ostali članovi** (tzv. seniori) – plave članske markice

Članarina

Sastoji se od:

- osnovne cijene koja je prihod HPS-a:
2,60 € mladi i umirovljenici – 4,60 € seniori
- iznosa koji određuje i za svoju djelatnost koristi osnovna planinarska udruga (društvo ili klub).

Sredstva prikupljena od članarine u HPS-u koriste se isključivo namjenski – za plaćanje zajedničke police osiguranja za sve članove HPS-a, za obnovu, održavanje i izgradnju planinarskih kuća i druge akcije komisija HPS-a.

Članska prava

Član planinarske udruge ima pravo:

- sudjelovati u radu planinarske udruge
- koristiti popuste:
 - **50%** na cijenu noćenja u svim planinarskim objektima u Hrvatskoj
 - **30%** na cijenu noćenja u planinarskim objektima u Sloveniji – kao i članovi PZS-a
 - na cijene ulaznica u planinske parkove / NP i PP
 - u nekim trgovinama planinarske i sportske opreme
- koristiti člansko osiguranje za slučaj planinarske nesreće
- birati i biti biran u tijela svoje osnovne planinarske udruge
- koristiti članske povlastice u svojoj udruzi

Članske dužnosti

Članstvo podrazumijeva i određene obveze. Član je osobito dužan:

- ponašati se u skladu s načelima planinarske etike
- čuvati čast i ugled planinarske udruge
- podmirivati članarinu u svojoj osnovnoj planinarskoj udruzi
- predočiti člansku iskaznicu na zahtjev
- izvršavati dužnosti koje utvrde tijela osnovne planinarske udruge

Člansko osiguranje

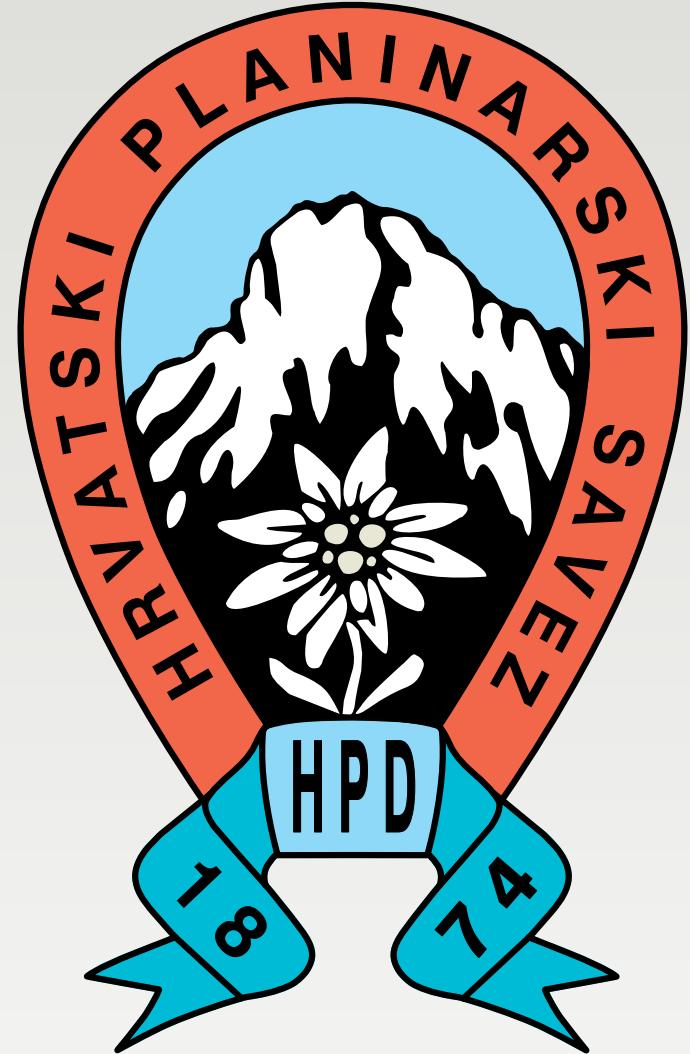
HPS je za sve članove sklopio zajedničku policu osiguranja za nesreće s posljedicama invaliditeta ili smrti pri planinarenju - hodanju, u Hrvatskoj ili inozemstvu = 6000,00 € / 3000,00 €.

Policom nisu obuhvaćeni troškovi gorskog spašavanja i bolničkog liječenja u inozemstvu, kao ni druge okolnosti svojestvene policama putnog ili zdravstvenog osiguranja. Takva osiguranja planinari mogu ugovarati izravno s osiguravateljem.

Hrvatski planinarski savez

- krovni nacionalni sportski savez za planinarstvo u Hrvatskoj
- skrbi se o planinarskim kućama i putovima u hrvatskim planinama
- izdaje časopis Hrvatski planinar i stručnu planinarsku literaturu
- organizira, registrira i verificira stručne škole i tečaje
- usklađuje i unaprjeđuje djelovanje planinara – vodiča, markacista, čuvara planinske prirode, alpinista, speleologa i planinarskih skijaša

Znak HPS-a

- stilizirani obris planine **Klek**
- sa znakom cvijeta **runolista**, uokviren vrpcom vezanom ispod cvijeta
- gornji dio vrpce s natpisom »Hrvatski planinarski savez« je crvene boje, a donji dio vrpce plave boje – u njemu su upisana slova **HPD** i **1874. godina**

Sjedište HPS-a

- Kozarčeva 22, Zagreb
- Ured HPS-a - radnim danom od 8 do 15 sati

Web HPS-a

Na webu **www.hps.hr** dostupne su:

- informacije korisne za planiranje izleta i tura
- planinarske novosti
- statut, pravilnici, programi, obrasci i sl.
- interaktivna planinarska karta Hrvatske
- bibliografija i digitalna knjižnica Hrvatskog planinara

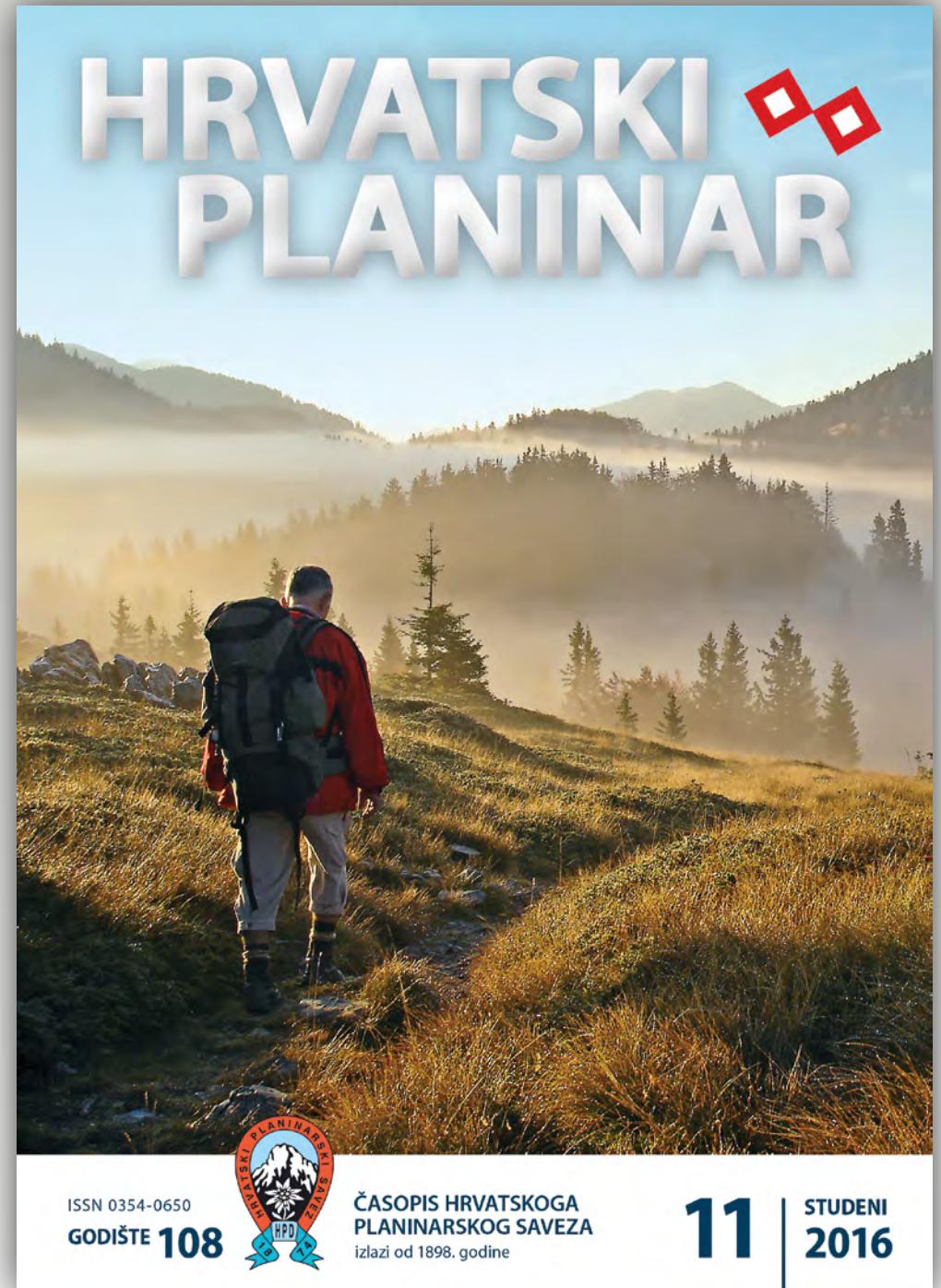
The screenshot shows the official website of the Croatian Mountaineering Association (HPS). The header features the association's logo, the name "HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ" in large letters, and the subtitle "CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION - KROATISCHER BERGSTEIGERVERBAND". The top navigation bar includes links for "NASLOVNICA", "INFO", "KONTAKT", "PRETRAŽIVANJE", and a search bar. Below the header, there is a main menu with categories like "Vijesti", "Udruge", "Komisije", "Vrhovi", "Kuće", "Putovi", "Karta", and "Web trgovina". A sidebar on the left lists various links such as "O Savezu", "Ustroj HPS-a", "Udruge članice HPS-a", and "Putnički putovi". The central content area contains information about the association's activities, its international associations, and a detailed description of its role as the national mountaineering organization. There are also several promotional banners for publications like "Katalog planinarskih izdanja" and "Interaktivna planinarska karta Hrvatske". At the bottom, there are links for "Poveznice" and social media icons.

Hrvatski planinar

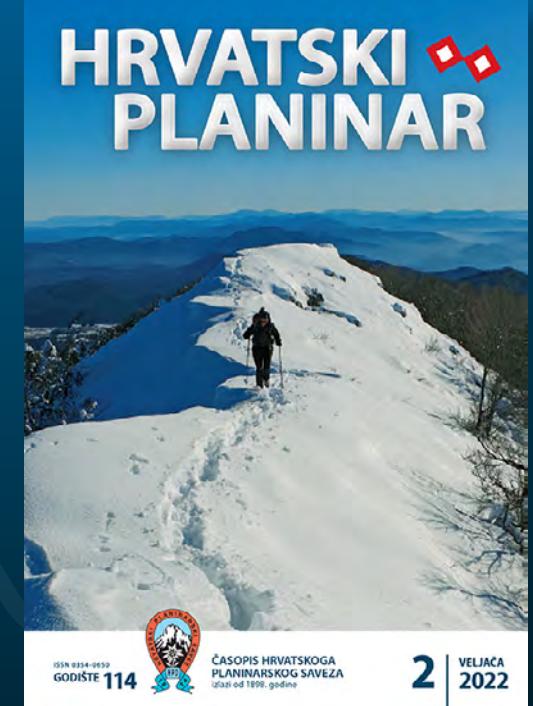
časopis HPS-a

- donosi obavijesti o radu planinarskih udruga te o stanju planinarskih putova i kuća u hrvatskim i stranim planinama
- donosi zapažanja, dojmove i iskustva planinara
- izlazi kao mjesecnik
- distribuira se putem pretplate

Pretplatite se!

- 11 brojeva, ukupno 572 stranice godišnje
- Pretplata: **19,90 €** godišnje – hps@hps.hr

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Ustroj HPS-a

- **Skupština** – jednom godišnje – čini ju po jedan predstavnik svake udruge članice HPS-a (osim pridruženih članica)
- **Izvršni odbor** – radno-operativno tijelo, 11 članova
- **Nadzorni odbor** – nadzire rad tijela i dužnosnika, 5 članova
- **Sud časti** – provodi stegovne postupke, 3 člana

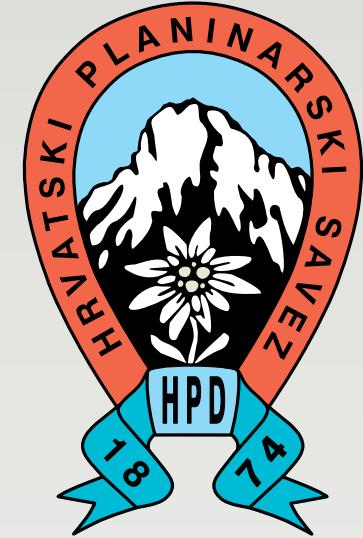
Mandat tijela i dužnosnika: 4 godine

Komisije HPS-a

Ukupno: **12 djelatnosti – 12 komisija**

- planinarski putovi
- planinarski objekti
- vodiči
- alpinizam
- speleologija
- planinarsko skijanje
- zaštita prirode
- promidžba i izdavačka djelatnost
- školovanje
- priznanja
- povijest planinarstva
- statutarna, kadrovska i normativna djelatnost

Akti HPS-a

- Temeljni planinarski akt:
statut HPS-a – sadrži sva najvažnija organizacijska pravila o planinarstvu u Hrvatskoj
- Na snazi su i razni pravilnici, poslovni programi i odluke – temelj za organizirano djelovanje u planinarskoj udruzi

Temeljem članka 29. Statuta Hrvatskog planinarskog saveza, članka 13. Zakona o udrugama i članka 47. Zakona o sportu Skupština Hrvatskog planinarskog saveza donosi

STATUT HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

Pročišćeni tekst usvojen na 26., 28. i 32. sjednici Skupštine Hrvatskog planinarskog saveza
13. 6. 2015., 22. 4. 2017. i 20. - 26. 1. 2021.

1. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Statutom utvrđuju se odredbe o nazivu, sjedištu, o zastupanju, izgledu pečata, o ciljevima i područjima djelovanja Hrvatskog planinarskog saveza (u daljnjem tekstu: Savez) sukladno ciljevima, djelnostima kojima se osiguravaju ciljevi te gospodarskim djelatnostima sukladno zakonu; o načinu osiguranja javnosti rada, članstvu u Savezu, pravima, obvezama, odgovornostima, tijelima Saveza, djelokrugu i načinu rada, a u svrhu ostvarivanja potreba i interesa sporta planinarstvo, kao i način predstavljanja Republike Hrvatske u pripadajućim međunarodnim sportskim udruženjima, prestanku postojanja Saveza, o imovini, načinu stjecanja i raspolažanju imovinom, o postupku s imovinom u slučaju prestanka postojanja Saveza te drugim pitanjima od značaja za Savez.
(2) Savez je jedini nacionalni sportski savez koji prema Nomenklaturi sportova i sportskih grana potiče i promiče sport Planinarstvo (sportske grane: planinarenje, alpinizam i ledno penjanje) u Republici Hrvatskoj.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovom Statutu u muškom rodu, a imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Članak 3.

(1) Naziv Saveza je Hrvatski planinarski savez.
(2) Skraćeni naziv Saveza je: HPS.
(3) Osim naziva na hrvatskom jeziku, Savez će u međunarodnim odnosima koristiti i naziv na engleskom jeziku: Croatian Mountaineering Association.

Članak 4.

(1) Savez djeluje na teritoriju Republike Hrvatske.
(2) Sjedište Saveza je u Zagrebu.
(3) Odluku o adresi sjedišta donosi Izvršni odbor Saveza.

Članak 5.

(1) Savez ima svojstvo pravne osobe i upisuje se u Registrar udruga Republike Hrvatske, Registrar sportske djelatnosti i Registrar neprofitnih organizacija.
(2) Savez je neprofita pravna osoba.

Članak 6.

(1) Savez je samostalan u ostvarivanju svojih ciljeva utvrđenih ovim Statutom, a za svoje obveze odgođeno cijelom svojom imovinom u skladu sa zakonom.
(2) Savez se ustrojava i djeluje sukladno odredbama Zakonu o udrugama i Zakonu o sportu.

■ Pravilnici (20)

12 pravilnika komisija

+ pravilnici:

- o članskoj iskaznici i članskim markicama
- o školovanju
- o upravljanju i poslovanju planinarskim objektima
- o organiziranju i vođenju planinarskih izleta, tura i pohoda
- o uvjetima i organiziranju alpinističkih ekspedicija

+ razni ostali akti:

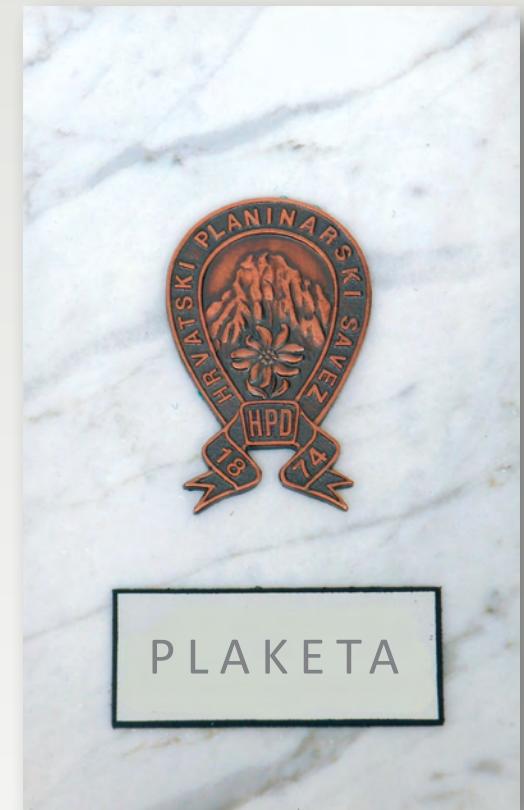
- programi školovanja
- Kućni red u planinarskom objektu

Priznanja za društveni rad

Zaslužnim udrugama i pojedincima HPS dodjeljuje priznanja:

- Brončani znak HPS-a
- Srebrni znak HPS-a
- Zlatni znak HPS-a
- Plaketa HPS-a
- Povelja počasnog člana HPS-a

Kriteriji: u Pravilniku Komisije za priznanja HPS-a

Alpinizam

- kretanje po visokim planinama i zahtjevnim terenima primjenom svih planinarskih i penjačkih vještina
- nije samo penjanje!

- nematerijalna baština čovječanstva – na UNESCO-ovoj listi svjetske baštine

Speleologija

- istraživanje špilja i jama – istodobno u cilju rekreacije i prikupljanja stručno-znanstvenih saznanja

Vodička služba HPS-a

- stručna volonterska služba HPS-a za vođenje planinara u planinama

Planinarska infrastruktura

U Hrvatskoj danas imamo:

- oko **6500 kilometara** obilježenih planinarskih putova
- više od **160** planinarskih objekata

Planinarski objekti:

- **Domovi** – stalno otvoreni (vikendom, u ljetnoj sezoni)
- **Kuće** – zatvoreni ili povremeno otvoreni (potrebna najava)
- **Skloništa** – nezaključani objekti bez opskrbe

Sustav školovanja u HPS-u

- **Dječja planinarska škola**
- **Opća planinarska škola** – sadrži minimalno 15 predavanja i 8 izleta
- **Viša planinarska škola** – nadogradnja znanjima i vještinama o zimskom planinarenju, kretanju po osiguranim putovima i o planinarenju u visokom gorju

- **Tečaj za markaciste**
- **Tečaji za vodiče**
- **Alpinističke škole** – ljetne i zimske
- **Škola planinarskog skijanja**
- **Speleološka škola**

SUSTAV ŠKOLOVANJA

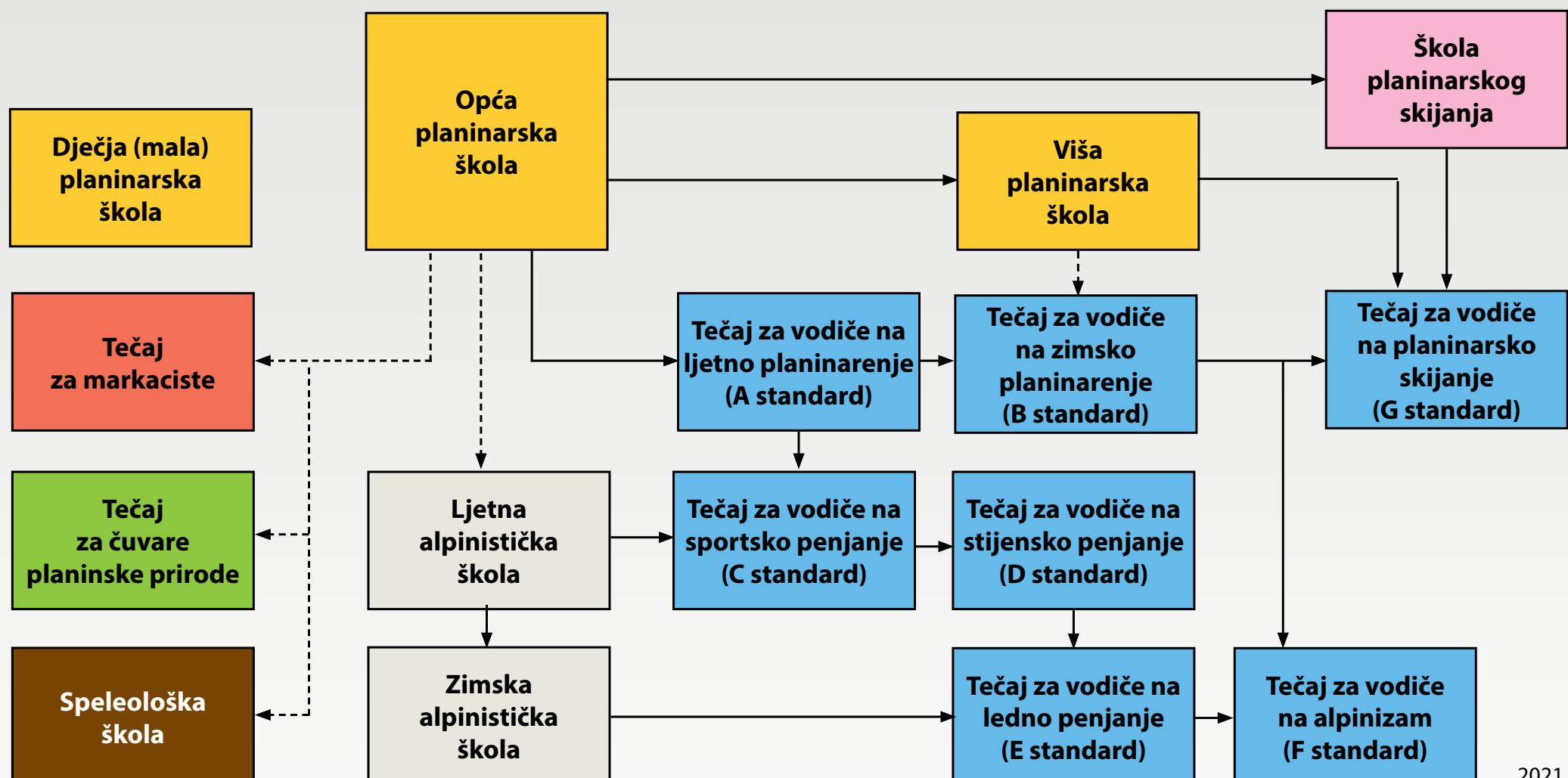
U HRVATSKOM PLANINARSKOM SAVEZU

- Pravilnik o školovanju u HPS-u
- Programi škola i tečaja

NADLEŽNA KOMISIJA

- Komisija za školovanje
- Komisija za planinarske putove
- Komisija za zaštitu prirode
- Komisija za speleologiju

- Komisija za alpinizam
- Komisija za planinarsko skijanje
- Komisija za vodiče

2021.

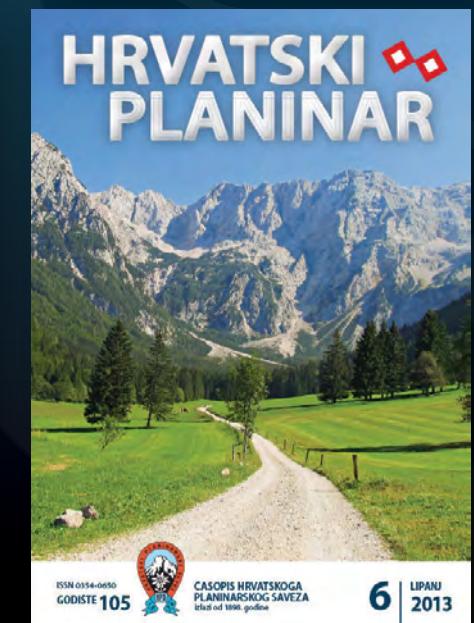
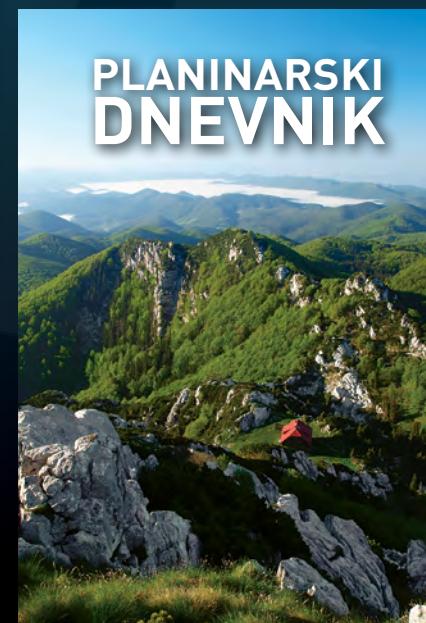
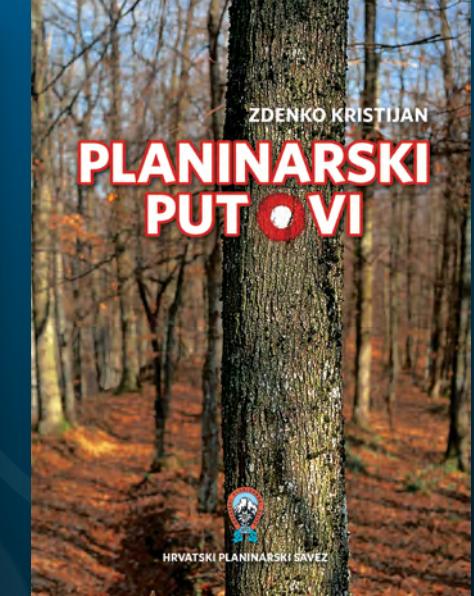
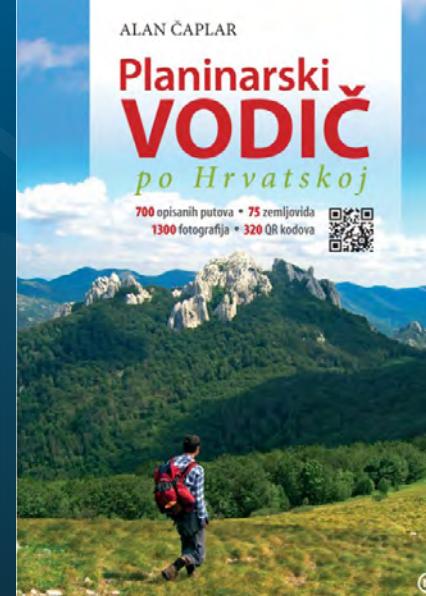
Sustav školovanja u HPS-u

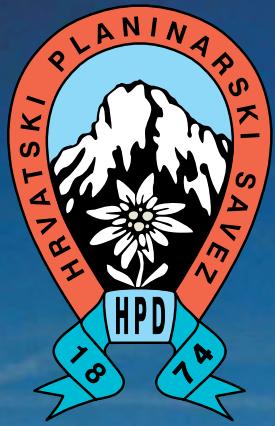
Školovanjem u HPS-u stječu se **stručna znanja i vještine** a polaganjem odgovarajućih ispita **stručni nazivi:**

- vodič
- markacist
- alpinist
- speleolog
- planinarski skijaš

Planinarska literatura

Može se nabaviti u Uredu HPS-a ili preko weba www.hps.hr

Hvala na pažnji!

Priredio: Alan Čaplar

© Hrvatski planinarski savez 2024.

